

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ KULTŪROS PAVELDO KOMISIJA
VALSTYBINĖS KULTŪROS PAVELDO KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2014 m. birželio 27 d. Nr. V17-7(6.1.)
Vilnius

Posėdis vyko nuo 9.00 val. iki 12.00 val.

Posėdžio pirmininkė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos (toliau – Komisija) pirmininkė Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė – Komisijos vyresn. specialistė Anželika Vėžienė

Dalyvavo:

Komisijos nariai – Gražina Drėmaitė, Gintaras Balčytis, Zenonas Butkus, Adomas Butrimas, Jūratė Jurevičienė, Albinas Kuncevičius, Giedrė Miknevičienė, Juozas Algirdas Pilipavičius, Nadežda Spiridonovienė.

Komisijos darbuotojai – Viktorija Gadeikienė, Algimantas Gražulis, Gediminas Jucys, Juozas Lapinskas, Vladas Niunka, Artūras Stepanovič, Anželika Vėžienė.

Kiti dalyviai – sąrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Pasitarimas su Švietimo ir mokslo ministerijos atstovu dėl kultūros paveldo integravimo į švietimo sistemą.
2. Dėl kilnojamųjų kultūros vertybių įrašymo į Kultūros vertybių registrą.
3. Kiti klausimai.

Bendru sutarimu pritarta posėdžio darbotvarkei.

1. SVARSTYTA. Pasitarimas su Švietimo ir mokslo ministerijos (toliau – ŠMM) atstovu dėl kultūros paveldo integravimo į švietimo sistemą.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai metu Vilniuje įvyko konferencija dėl integruoto požiūrio į kultūros paveldą. Komisija, aptarusi konferencijos Rezoliuciją, priėmė sprendimą „Dėl Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimo politikos“, kuriuo įsipareigojo rengti pasitarimus-diskusijas su ministerijų atstovais. Pasveikino posėdyje dalyvaujančią ŠMM atstovę A. Birietienę.

ŠMM Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento Neformalaus ugdymo ir švietimo pagalbos skyriaus vyresn. specialistė A. Birietienė

Prisistatydama informavo, jog kuruoja neformaliojo ugdymo sritį. Planuota, jog posėdyje dalyvaus ŠMM atstovai, kuruojantys ikimokyklinio ir pradinio, bendrojo ugdymo ir aukštojo mokslo sritis.

Informacija apie kultūros vertybes visgi įtraukiama į švietimo programas. Siūlė tobulinti mokytojų kvalifikacijos kėlimo sistemą (rengiant seminarus, konferencijas ir pan., siekiant mokytojams suteikti metodinių žinių apie kultūros paveldo integravimą į švietimo sistemą). Reikėtų išmokyti mokytojus, kaip jie galėtų patraukliai vaikams pristatyti kultūros paveldą. Informavo, jog kitą savaitę įvyks pirmas ŠMM ir Kultūros ministerijos (toliau – KM) darbo grupės dėl paveldo integravimo į švietimo sistemą pasitarimas.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Visgi patirtis rodo, jog daugelis mokinių ir jaunimo nėra girdėję ir nieko nežino apie svarbiausius kultūros paveldo objektus.

Informavo apie Komisijos narės G. Mickūnaitės raštu pateiktus siūlymus. Komisijos narė G. Mickūnaitė pabrėžė, jog yra itin svarbu, kad paveldo pažinimas netaptų ministerijos nuleista prievole, todėl būtina skatinti mokyklas, muziejus ir neformalaus ugdymo įstaigas ar organizacijas teikti paraiškas ŠMM remiamiems paveldo pažinimo projektams. Pastarieji turėtų skatinti atrasti ir puoselėti materialųjį ir nematerialųjį paveldą savo aplinkoje. Kalbėdama apie aukštąsias mokyklas Komisijos narė G. Mickūnaitė siūlė rengti studentų baigiamųjų ir savarankiškų darbų konkursus paveldosaugos srityje. Būtų gerai, kad kasmet būtų apdovanoti bent 5 darbai. Praverstų parama jungtinėms skirtingų studijų sričių studentų praktikoms paveldosaugos srityje. Jei kartu dirbtų istorikai, dailėtyrininkai, IT specialistai, miškininkai ir t.t., paveldo klausimai sklandžiau įsiterptų į kitas studijų kryptis ir jose dirbančių žmonių pasaulėvoką. Jeigu iškiltų mokslinių tyrimų klausimas, reikėtų derinti paveldo poreikius ir mokslininkų galimybes. Jei atsirastų tirtinų objektų sąrašas, atsirastų ir mokslininkų, kurie imtųsi juos tyrinėti.

Kultūros paveldo departamento prie KM Registro tvarkymo, viešųjų ryšių ir edukacijos skyriaus vedėjas A. Jomantas

Lietuvos pirmininkavimo metu priimta Rezoliucija – tęstinio proceso rezultatas. Paveldosaugos klausimai pradėti nagrinėti pirmininkaujant Belgijai, buvo tęsiami pirmininkaujant Lietuvai, vėliau Graikijai, o atitinkami sprendimai Europos Sąjungos lygmeniu bus priimti pirmininkaujant Italijai. Nuolat buvo keltas kultūros paveldo integralumo su kitomis sritimis klausimas. KPD direktorės D. Varnaitės susitikime su ŠMM ministru D. Pavalkiu išgirsti ir paveldosaugininkai. Komisijos organizuotas posėdis tėra pirmas bendradarbiavimo etapas. Siūlė sudaryti Komisijos, ŠMM ir KPD atstovų darbo grupę, kuri pasižiūrėtų į keliamus klausimus iš esmės. Dabartinė padėtis nėra itin optimistinė. Pasigendama paprastų paveldo pažinimo instrumentų, pvz., galėtų būti sudarytas privalomų 100 kultūros paveldo objektų sąrašas, su kuriuo būtų supažindinti mokiniai. Mokyklos turėtų aktyviau dalyvauti Europos paveldo dienų renginiuose. Esama problemų aukštojo mokslo srityje. Daugeliu aspektų Lietuva atsilieka nuo kitų ES valstybių.

Kultūros paveldo departamento direktorė D. Varnaitė

Susitikimas su ŠMM ministru vyko pirmaisiais mėnesiais pasikeitus LR Vyriausybei. Ministras jautė kultūros paveldo stoką švietimo srityje. Esama nemažai KM, KPD ir ŠMM programų, pvz. pilietinio ugdymo programa, kurios prisidėtų prie kultūros paveldo sklaidos. Siūlė bendradarbiauti, keistis ekspertinėmis nuomonėmis sprendžiant skirtingų sričių klausimus. KPD inicijavo apskritą stalą su aukštųjų mokyklų, kitų mokslo įstaigų atstovais dėl mokslinių tyrimų svarbos. Diskusijoje pastebėta, jog ne visos duomenų bazės prieinamos. Esama problemų rengiant amatininkus, meistrus. Nepakankama valstybės parama profesinėms mokykloms, pvz., Trakų r. esančiai mokyklai „Sodžiaus meistrai“, kuri rengia puikius amatininkus-specialistus.

Komisijos narys Z. Butkus

Pagyrė Nacionalinį egzaminų centrą, į egzaminų užduotis įtraukusį klausimus apie architektūrą ir neapsiribojusį tik istoriniais klausimais.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Kalbėdamas apie aukštąjį mokslą pabrėžė, jog krepšelis paminklosaugos studijoms turėtų būti žymiai didesnis, nes reikalingos ne tik teorinės žinios, bet ir praktika kaip esminis studijų dalykas.

Siūlė ŠMM ir KM koordinuoti veiksmus, tampa bendradarbiauti profesinio ugdymo srityje, rengiant amatininkus, mūrinius ir pan. Šiuo atveju galima būtų tikėtis paramos iš Kultūros rėmimo fondo, Mokslo Tarybos.

Komisijos narė J. Jurevičienė

Siūlė šį klausimą nagrinėti įvairiais pjūviais. Viena vertus stokojama finansinės paramos. Tačiau kita vertus šiam klausimui spręsti ne itin padės vien tik mokytojų skatinimas. Tai

turėtų būti privaloma. Šiuo metu universitetai neturi galimybių pasikviesti praktikų kelioms paskaitoms, nes negali tam skirti lėšų. Studentams labai reikėtų susitikimų, bent kelių paveldosaugos praktikų paskaitų. Reikėtų steigti atskirą rezervinį fondą kviestiniams svečiams.

Komisijos narys A. Butrimas

Jaučiamas mokinių susidomėjimas kai kuriais objektais, pvz., Panemunės pilimi. Kalbėdamas apie mokslinių tyrimų svarbą pabrėžė, jog turėtų būti žinoma, kokius objektus planuojama restauruoti, tvarkyti, kad moksliniai tyrimai būtų atliekami kryptingiau. Visų Dailės akademijos vykdytų mokslinių tyrimų duomenys saugomi ir prienami viešai. Būtinės lėšos praktikai atlikti. Pvz., šiuo metu menotyrininkų praktiką finansuoja akademijos Studijų rėmimo fondas, nes krepšelio lėšomis nėra įmanoma atlikti praktiką. Siūlė ŠMM ir KM koordinuoti veiklą.

Komisijos narė N. Spiridonovienė

Svarbūs ne tik finansiniai, bet ir žmogiškieji ištekliai. Neatliktas tyrimas apie vaikų poreikius. Galbūt jiems neįdomus kultūros paveldas. Ar vaikai nori pažinti paveldą? Ar mokytojai tai darytų? Ar netrūksta specialistų? Vaikai dažniausiai renkasi sporto ir muzikos būrelius. Pamokų metu sudėtinga informaciją apie paveldą įtraukti į dalyko temas.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Ar paveldosauga turėtų būti integruota į kitas pamokas, ar ji mokykloje neprivaloma?

Komisijos narė N. Spiridonovienė

Mokyklose dažniausiai apsiribojama tik informacija apie paveldą, tačiau dėl lėšų stokos nėra įmanoma visko parodyti.

Komisijos narys G. Balčytis

Vidurinis lavinimas itin svarbus. Paveldosauga integruotina į kitus mokymo dalykus. Kaip pavyzdį pateikė meno kūrėjų asociacijos rengtą projektą, kurio metu vyko įvairių specialistų paskaitos mokyklose. Projektas buvo itin sėkmingas.

ŠMM Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento Neformalaus ugdymo ir švietimo pagalbos skyriaus vyresn. specialistė A. Birietienė

ŠMM rėmė įvairius edukacinius projektus. Bendros mokyklinio ugdymo programos numato kultūros paveldo integravimą į kitus mokymo dalykus. Neformaliojo ugdymo srityje 70 proc. užima sporto ir muzikos veiklos. Kitos sritys, pvz., etnokultūriniai ir panašūs būreliai, nustumtos į šoną. ŠMM, skatindama kitas, nepopuliarias neformaliojo ugdymo veiklas, neseniai vykdė projektą. Visgi nei viena asociacija neprašė paramos paminklosauginei veiklai.

Reikėtų parengti bendrojo lavinimo būklės analizę, suteikti mokytojams metodinę pagalbą. Informavo apie ŠMM ministro patvirtintas rekomendacijas, kad kuo daugiau pamokų vyktų ne klasėse, o kitose erdvėse.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Pritarė KPD atstovo A. Jomanto siūlymui parengti žinotinų 100 kultūros paveldo objektų sąrašą.

Komisijos narė G. Miknevičienė

Kultūros paveldas gali būti išsaugotas tik tiek, kiek jis yra reikalingas. Visų pirma svarbu pažinti kultūros paveldą. Paveldosauga turėtų būti privaloma disciplina. Kita vertus visuomenė turėtų norėti naudotis kultūros paveldu.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Priminė apie Valstybės nacionalinio saugumo pagrindų įstatymą, kuriame kultūros paveldas nurodomas kaip vienas valstybės išlikimo garantų.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Pritarė siūlymui sudaryti minėtų institucijų atstovų darbo grupę. Komisijos nariai turėtų šį klausimą apsvarstyti išsamiau ir tik tada priimti sprendimą. Vaikus galima būtų sudominti kultūros paveldu juos nuvežant prie paveldo objektų, nes teorinėmis žiniomis tai nebūtų įmanoma. Siūlė dar šiame posėdyje sudaryti darbo grupę.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Siūlė Komisijai raštu kreiptis į ŠMM, KM, Kultūros paveldo departamentą, Kultūros rėmimo fondo tarybą, Mokslo Tarybą, kad šios įstaigos deleguotų atstovus į Komisijos sudaromą darbo grupę.

Kultūros paveldo departamento prie KM Registro tvarkymo, viešųjų ryšių ir edukacijos skyriaus vedėjas A. Jomantas

Siūlė daugiausia dėmesio skirti vidurinio išsilavinimo blokui.

ŠMM Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento Neformalaus ugdymo ir švietimo pagalbos skyriaus vyresn. specialistė A. Birietienė

Dėkojo už galimybę dalyvauti pokalbyje. Pritarė siūlymui parengti žinotinų 100 kultūros paveldo objektų sąrašą. Reikėtų spręsti klausimus dėl siūlymo įgyvendinimo. Dar kartą pabrėžė, jog itin svarbu skatinti, mokyti visų pirma pačius mokytojus.

Siūlė į Komisijos darbo grupę įtraukti bent du ŠMM atstovus, atsakingus už skirtingas švietimo sritis.

NUTARTA. Raštu kreiptis į valstybės institucijas, susijusias su švietimo sistema, dėl atstovų delegavimo į Komisijos darbo grupę dėl kultūros paveldo integralumo su švietimo sritimi.

2. SVARSTYTA. Kilnojamųjų kultūros vertybių įrašymas į Kultūros vertybių registrą.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Informavo apie Komisijos narės G. Mickūnaitės pateiktas pastabas.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Kultūros vertybių apskaita ir inventorizavimas itin svarbūs paminklo saugai. Pagyrė puikiai parengtą saugotinių vertybių dosjė.

Siūlė pateiktas kultūros vertybes įrašyti į Kultūros vertybių registrą.

Balsavimas:

1. Už – 9 Komisijos nariai.

2. Prieš – nėra.

3. Susilaikė – nėra.

Nutarta. Pritarti siūlymui.

NUTARTA. Kilnojamasias kultūros vertybes, esančias Ūbiškės Šv. Angelų sargų bažnyčioje, Tryškių Švč. Trejybės bažnyčioje ir paveikslus, esančius Kauno technologijos universitete, įrašyti į Kultūros vertybių registrą.

3. SVARSTYTA. Kiti klausimai.

3.1. Komisijos rugsėjo ir spalio mėnesių posėdžiai.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Kitas Komisijos posėdis įvyks rugsėjo 19 d. Posėdyje numatyta svarstyti archeologinio paveldo, esančio miškuose, išsaugojimo problematiką, istorinių miestelių išsaugojimo problemas. Spalio mėnesį Komisija svarstys siūlymus dėl Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo, kartu su KPD organizuos konferenciją dėl sovietinio dailės paveldo.

3.2. Kultūros ministerijos viešosios diskusijos dėl investicinių projektų.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Keli Komisijos nariai ir darbuotojai dalyvavo viešosiose diskusijose dėl investicinių projektų finansavimo.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Komisija turėtų aktyviau dalyvauti priimant sprendimus dėl ES struktūrinių fondų lėšų skyrimo.

Komisijos narys A. Butrimas

LR Prezidentė raštu palaikė pradėtų tvarkyti kultūros paveldo objektų finansavimą.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Siūlė raštu kreiptis į Kultūros ministeriją, kad Komisijos nariai būtų įtraukti į ekspertų darbo grupę.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Pritarė Komisijos nario A. Kuncevičiaus siūlymui.

NUTARTA. Raštu kreiptis į Kultūros ministeriją dėl Komisijos atstovų įtraukimo į projektų ekspertavimo darbo grupę.

Kitas Komisijos posėdis vyks rugsėjo 19 d.

Posėdžio pirmininkė

Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė

Anželika Vėžienė